

Con gái Đại tướng Cao Văn Viên nói về cuộc chiến Việt Nam

* "Cần phải nói về cuộc chiến theo cái nhìn của người Việt!"

Hà Giang/Người Việt

LTS: Tác giả Lan Cao là một trong số những người Mỹ gốc Việt viết sách tiếng Anh hiếm hoi được những nhà xuất bản có tiếng của Hoa Kỳ chọn in. Bà tên thật là Cao Thị Phương Lan, ái nữ của cố Đại tướng Cao Văn Viên, Tổng Tham Mưu Trưởng của Quân lực Việt Nam Cộng Hòa. Tác giả Lan Cao vừa được Viking Penguin phát hành cuốn sách thứ hai, có tên 'The Lotus and the Storm' (Hoa Sen và Bão Tố) sau khi xuất bản cuốn 'Monkey Bridge' (Cầu Khỉ) rất thành công vào năm 1997. Tuy là một nhà văn, Lan Cao lại theo đuổi ngành luật. Tốt nghiệp Yale Law School, và sau một thời gian hành nghề luật tại New York, bà chuyển qua dạy học và hiện nay là giáo sư giảng dạy môn luật kinh tế quốc tế tại Chapman University. Trong một lần đến thăm nhật báo Người Việt, tác giả Lan Cao dành cho ký giả Hà Giang một cuộc phỏng vấn về tác phẩm "The Lotus and the Storm," trong đó đề cập đến cuộc chiến tranh Việt Nam.

***

Bìa trước của tác phẩm The Lotus and the Storm của tác giả Lan Cao, sắp được ra mắt ở Barnes & Noble, ngày 24 tháng Tám. (Hình: Tác giả cung cấp)

Hà Giang (NV): Là một nhà văn với những tác phẩm được một nhà xuất bản có tiếng phát hành, một điều không dễ đạt được, nhưng bà lại theo ngành luật. Vậy trong hai con người, nhà văn và giáo sư đại học, đâu là con người thật hơn của tác giả Lan Cao?

Lan Cao: Hai phía, luật pháp và viết văn, đều quan trọng với cuộc sống và tâm hồn của tôi. Đến từ một nước có nhiều chiến tranh, tôi nghĩ đi ngành luật rất là quan trọng, vì luật pháp cho chúng ta giải quyết những xung đột với nhau, có một chỗ, trước tòa, để hai bên có thể nói với nhau một cách hòa bình.

Với việc dạy luật tôi cũng rất thích là bởi vì khi mình vào một lớp dạy luật, mình dạy xong là xong, và mình biết ngay là mình có thành công với học sinh của mình không, có làm cho học sinh hiểu được mình muốn giảng dạy không.

Trái lại, viết sách là một việc rất cô đơn, mình làm một mình mình. Những chuyện mình viết là mình không muốn suy nghĩ trong cái bận rộn trong công việc hàng ngày. Những chuyện tôi muốn viết toàn là những chuyện chiến tranh, mình muốn đối diện với những chuyện màu đen trong tâm hồn của mình, thì mình mới vào thế giới viết sách.

Có thể nói luật pháp với tôi là trên bờ, là mặt nước, còn viết là sự luân lưu của dòng nước, những gì mình suy nghĩ, mình băn khoăn mình muốn viết ra để cho mình hiểu hơn, thì mình viết.

Cuốn sách *The Lotus and the Storm* (Hoa Sen và Bão Tố) này, tôi phải viết mười năm mới xong, mà trong thời gian viết mình rất bận rộn, cực nhọc, đâu có vui gì, nhưng vẫn phải viết.

NV: Tác phẩm đầu tay của bà, cuốn Monkey Bridge (Cầu Khỉ) sau khi ra đời đã thành công ngay, được nhiều người khen ngợi. Nhưng tại sao phải 17 năm sau, mới có lý do gì, động cơ gì khiến bà viết thêm một cuốn sách nữa?

Lan Cao: Khi viết cuốn 'Monkey Bridge' thì tôi đang dạy ở New York, xong rồi chuyển qua dạy ở trường đại học khác ở Virginia. Lúc đó tôi chưa được làm giáo sư dạy toàn thời gian ở trường, nên rất bận rộn tập trung cho việc đạt được "tenure." Rồi sau đó có con, phải bận rộn với trách nhiệm gia đình, nên tôi không có thì giờ để viết gì nữa.

Năm 2005, chiến tranh Iraq bắt đầu căng thẳng, lúc đó mọi đài truyền hình, mọi tờ báo ở Mỹ đều nói "lại thêm một chiến tranh Việt Nam," rồi cho là không khéo Mỹ lại sa lầy ở Iraq như đã mắc kẹt ở Việt Nam, và chê người Iraq cũng như từng chê Việt Nam là bê bối, không biết làm gì hết, quân đội Mỹ kéo vào rồi làm thế nào đây. Việc Mỹ có nên vào cuộc trong chiến tranh Việt Nam không, không phải là điều tôi muốn nói trong cuốn sách, nhưng nếu đã vào rồi, thì phải có một trách nhiệm với nước đó, với dân tộc đó. Chứ không phải là khi nghĩ họ không cần dính líu gì tới mình nữa, thì bỏ đi, muốn vào thì vào, muốn đi thì đi.

Tôi nghĩ là một cường quốc không nên làm như vậy. Cũng như là nhiều người Iraq họ hợp tác với Mỹ, gia đình họ, cuộc sống họ, đất nước họ tin cậy và tùy thuộc vào sự hợp tác đó, họ đâu có thể phũ tay bỏ mặc, vì khó khăn quá. Những hình ảnh đó trên truyền hình nó làm cho tôi suy nghĩ và nhớ lại những gì xảy ra cho đất nước Việt Nam mình trước 1975, và tủi thân, rồi tự nhiên những xúc động đó thúc đẩy mình, làm cho mình muốn viết.

NV: Có vẻ như theo lời tác giả, thì cuốn The Lotus and the Storm của bà giống như một lời trách Hoa Kỳ trong việc dính vào chiến tranh Việt Nam, làm cho cuộc chiến leo thang, rồi bỏ đi mà không làm hết bổn phận với người đồng minh đã gắn bó với mình?

Lan Cao: Vâng, đúng như vậy. Nếu mình nói về lịch sử thì ai cũng hiểu là không một nước nào có thể dính líu tới nước nào mãi mãi, và một lúc nào đó, cũng phải ra đi, nhưng mà cái cách ra đi cũng là quan trọng.

Thí dụ như hiện giờ Hoa Kỳ vẫn còn giúp Nam Hàn, vẫn có lính ở những nước khác. Sau năm 1973, Hoa Kỳ muốn ra đi, họ vẫn có thể ra đi và vẫn có thể ủng hộ mình được, như họ đã cam kết trong hiệp định Paris năm 1973.

Nhưng họ đã không làm như vậy, thành ra nước của mình mới bị sụp đổ khi mà chiến tranh đã leo thang mà không có đạn dược, không có gì hết. Và sau khi bỏ rơi Việt Nam Cộng Hòa (NVCH) như vậy họ, những cây bút phải tìm cách giải thích tại sao bằng cách viết sách, viết lịch sử.

Lịch sử nó cũng như là truyện là tiểu thuyết, và trong trường hợp chiến tranh Việt Nam, những người Mỹ viết truyện chỉ là để chứng tỏ là hành động của Mỹ là đúng, còn VNCH là sai, là không đáng được họ giúp nữa, cho nên miền Nam Việt Nam mới bị sụp đổ lệ như vậy. Từ xưa đến giờ đa số sách về chiến tranh Việt Nam là chỉ do họ (tác giả Mỹ) viết thôi, còn người mình thì ít ai viết, cho nên tôi muốn viết sách để thay đổi điều đó một chút.

NV: Tác giả Lan Cao có thể tóm tắt sơ lược nội dung của cuốn 'The Lotus and the Storm' và nói về những nhân vật chính trong cuốn sách này không?

Lan Cao: Cuốn sách này có hai nhân vật chính, một người đàn ông tên Minh, hồi xưa là lính nhảy dù trong quân lực VNCH, và con gái của ông tên Mai, họ ở tiểu bang Virginia. Nhân vật người lính dĩ nhiên kể rất nhiều về đời lính của họ. Trong sách tôi nói đến tất cả những biến cố lớn trong lịch sử Việt Nam, chẳng hạn năm 1963, năm mà Tổng Thống Ngô Đình Diệm bị đảo chánh, rồi năm 1965, lúc có nhiều lính Mỹ đến Việt Nam, rồi Tết Mậu Thân năm 1968, rồi 1973 với hiệp định Paris, rồi 1975 mất nước, và 1978 với những người vượt biên...

Tất cả những biến cố rất quan trọng này đối với cộng đồng Việt Nam chúng ta, tôi viết với quan điểm của một người lính VNCH, vì hồi xưa đến giờ điều này chưa có trong những nhà xuất bản của Mỹ. Những ngày đó từ trước đến giờ toàn là do những người viết lịch sử của Mỹ viết từ quan điểm của người (lính) Mỹ.

Còn chuyện của cô bé Mai, là tôi viết về những lịch sử riêng của Việt Nam, không dính gì về chiến tranh Việt Nam từ năm 1945 đến 1975. Qua nhân vật Mai tôi viết về thức ăn Việt Nam, văn hóa Việt Nam, nhạc Việt Nam, một đời sống bình thường của một người dân. Nói tóm lại, cuốn 'The Lotus and the Storm,' có hai câu chuyện, một câu chuyện chiến tranh và một câu chuyện của một người dân bình thường, giống như một người dân của một nước bình nào khác.

NV: Như vậy có phải nhân vật Mai chính là tác giả Lan Cao, và nhân vật Minh, người lính quân lực VNCH, là hình ảnh của thân phụ bà, cố đại tướng Cao Văn Viên không?

Lan Cao: Vâng, có chút chút ạ. Phần đông tác giả khi họ viết sách thì bao giờ cũng có một chút về cuộc đời của họ, nếu không là của họ, thì cũng là của người thân. Đúng rồi, chuyện của nhân vật Mai thì hơi dính vào cuộc đời của tôi, và chuyện của người lính thì có một chút, và dựa vào cuộc đời của ba tôi.

NV: Ngoài việc kể lại những đau thương do chiến tranh gây ra, mục đích chính của bà khi viết 'The Lotus and the Storm' về chiến tranh Việt Nam là gì, và làm sao để bà đo lường sự thành công của cuốn sách?

Lan Cao: Tôi muốn cho người Mỹ họ hiểu là những truyện, những sách họ viết không phải là những điều duy nhất, những quan điểm duy nhất mà thế giới được biết về Việt Nam và cuộc chiến Việt Nam, mà người Việt Nam có một cái nhìn khác. Những tác giả Mỹ khi họ muốn viết về chiến tranh Việt Nam, họ chỉ phỏng vấn những người lính của họ, rồi họ đi về Việt Nam họ phỏng vấn người lính của Hà Nội, họ không hỏi gì, không để ý gì đến cộng đồng cả triệu người Việt Nam ngay ở nước Mỹ đây.

Mục đích của tôi là để cho thấy người Việt Nam là một dân tộc có danh dự, và mình là một cộng đồng đã đóng góp rất nhiều cho nước Mỹ. Để cho họ thấy là những người đã di cư qua nước này, tuy là đã thành người Mỹ, nhưng mà vẫn có riêng một lịch sử vinh dự ở đây. Người Việt mình phải có tiếng nói của chính mình ở xã hội này, mình không thể chỉ để người ta nói về mình, mà chính mình phải nói ra.

Bìa sau của tác phẩm The Lotus and the Storm của tác giả Lan Cao, sắp được ra mắt ở Barnes & Noble. (Hình: tác giả cung cấp)

NV: Sách vừa được phát hành vào ngày 14 tháng Tám, dự tính của bà để giới thiệu tác phẩm 'The Lotus and the Storm' đến cộng đồng người Việt như thế nào, thưa bà?

Lan Cao: Cuốn Monkey Bridge (Cầu Khỉ) đã được cộng đồng người Việt rất ủng hộ. Những nhà xuất bản Mỹ họ kỳ vọng là khi xuất bản một cuốn sách về Việt Nam, nhất là do một người Việt viết, thì chắc chắn là có nhiều người Việt Nam muốn đọc, vì rất đông người Việt mình ở đây. Còn nếu người Việt mình không ai mua sách hết thì họ sẽ nghĩ là kỳ sau không xuất bản sách của người Việt viết nữa, vì cộng đồng của mình không ủng hộ. Hy vọng cuốn sách này cũng được cộng đồng mình ủng hộ, nhất là so với cuốn Monkey Bridge, cuốn này tập trung vào chiến tranh Việt Nam, vì nhân vật chính là một người lính VNCH, tả về chiến tranh Việt Nam qua cái nhìn của họ.

NV: Nhà xuất bản Viking Penguin có tổ chức những buổi đọc sách để giới thiệu tác phẩm 'The Lotus and the Storm' đến độc giả ở quanh đây, bà có thể nói về những buổi giới thiệu sách này không?

Lan Cao: Vâng tôi rất may mắn được nhà xuất bản ủng hộ, nên họ tổ chức nhiều buổi ra mắt sách khắp nơi. Tại những buổi này, tôi sẽ đọc một số chương, ký tên lên sách, và trả lời câu hỏi của độc giả. Riêng ở những vùng gần Little Saigon, thì có ba buổi giới thiệu sách:

* Thứ Năm này, ngày 21 tháng Tám, lúc 7PM, tại Pages Bookstore, ở 904 Manhattan Avenue, Manhattan Beach.

* Chủ Nhật ngày 24 tháng Tám, lúc 3PM, tại Barnes & Noble, ở 7881 Edinger, Huntington Beach (trong Bella Terra Shopping Center)

* Thứ Ba ngày 2 tháng Chín, lúc 7:30PM, tại Skylight Book, ở 1818 North Vermont Avenue, Los Angeles.

Đặc biệt buổi ra mắt tại Huntington Beach vào Chủ Nhật, 24 tháng Tám này, có sự hỗ trợ của tổ chức VAALA.

NV: Cảm ơn tác giả Lan Cao đã dành thì giờ cho cuộc phỏng vấn, và chúc những buổi ra mắt sách được nhiều độc giả người Việt tham dự.

Liên lạc tác giả: hagiang@nguoi-viet.com